

tibligere har godtgjort, at mit Standpunkt i denne Sag er aldeles klart; men Bedømmelsen af Klarheden af en vis Anskuelse afhænger jo meget af det Standpunkt, som den Person selv indtager, der vil bedømme den, og jeg staaer jo i dette Tilfælde paa et ganske modsat Standpunkt af den ærede Talers. Jeg troer, at det maa være en given Sag, naar man gaaer ud fra, hvorfor Pantelaanernæringen i sin Tid blev institueret, at man dog ikke kan fæste den sammen med anden Næring. Men det forhindrer ikke, at man paa den anden Side ligesuldt godt kan antage, at den staaer i en saadan Rapport til det Offentlige, at et Tilshyn med den i visse Tilfælde behøves, og det netop et Tilshyn, der vaager over, at der ikke indtræder saadanne skjulte Forhold, der kunne være til Skade for det Publicum, der desto værre er nødt til at søge til de paagjældende Næringsdrivende; thi det maae vi lægge Vægt paa, — og derfor interesserer Staten sig jo væsentligt for denne Næring —, at vi maae tage os af den beklagelige Trang hos en stor Deel af vore Medborgere, og at vi derfor ved Siden af Friheden maae sætte en Besskyttelse for det halvt forladte Publicum, der skal tye til disse Næringsdrivende. En saadan Besskyttelse behøver ikke at være af nogen saadan Art, der griber ind i Næringsens frie Udøvelse, og det bliver den heller ikke, naar den kun gaaer ud paa et Tilshyn med og en Bestemmelse om den Maade, hvorpaa Panterne skulle realiseres. Man beskytter derimod kun Publicum imod, at der foregaaer noget Skjult, der burde træde aabenlyst frem. Vedkommende Pantelaanere kunne i intet Tilfælde lide Skaar i deres Ret ved, at man paa denne Maade vil tilveiebringe et almindeligt Tilshyn med, at Alt gaaer ret og ærligt til. Mit Standpunkt i denne Sag bliver altsaa ikke forandret ved et saadant Tilshyn, idet Friheden i Næringen aldeles ikke lider noget Skaar ved, at der saaledes tages Hensyn til det Publicum, der søger hen til den, og at det beskyttes imod Bedragerier eller imod Forringelse af Panternes Værdi, eller hvad Andet der kan stee, som vilde svække de deri Interesseredes Stilling.

Liebe: Jeg skal kun tillade mig en kort Bemærkning. Jeg har hørt flere Udtalelser

baade for og imod Contractsfriheden — og det er jo dette Punkt, hvorom § 4 i Ubdalgets Udkast dreier sig —, men jeg har ikke under disse Udtalelser hørt en Bemærkning, som vistnok burde komme frem ved denne Leilighed. Det er blevet sagt, at det vilde være et betydeligt Indgreb i Contractsfriheden, om man nu vilde slutte sig til den af Ubdalgets Fleertal foreslaaede § 4. Det er fra en anden Side med Tyde herimod blevet erklæret, at det ikke gaaer an saaledes at opstille Contractsfriheden som en Afgud, som man ved alle Leiligheder skal bøje sig for. Vor Lovgivning kjender jo ganske vist ogsaa paa mange Punkter til Indgreb i Contractsfriheden og kan ikke undlade at gjøre det; selv paa dette specielle Rentegebeet finder der jo endnu i dette Dialekt ikke ubetydelige Indgreb i Contractsfriheden Sted. De Herrer maae nemlig ikke glemme, at det kun er Renten i den almindelige Handel og Wandel, hvor der ikke er Tale om Pant i faste Eiendomme, der er fri, og at derimod det hele store Omraade af Gjældsforhold, der sikkes ved Pant i faste Eiendomme, er rentebundet. Det er altsaa slet ikke noget saa Ukjendt i denne Materie, at man gjør Indgreb i Contractsfriheden. Nu kan det gjerne være, at den af mig her nævnte Bestemmelse i vor Lovgivning er mindre heldig, og at det er meget sandsynligt, at det i en nær eller fjernere Fremtid vil komme paa Bane at indføre en større Frihed i saa Henseende, men selv da siger jeg endnu, at det specielle Forhold, hvormed vi her beskæftige os, disse Laan af mindre Summer imod haandsaaet Pant, udgjør noget saa Eiendommeligt, at selv om det var, jeg kunde næsten sige, det eneste Forhold, i hvilket der fandt en Indskrænkning i Contractsfriheden Sted, saa vilde man dog ikke med Rette kunne tale om det Betænelige i her at afsvige fra det almindelige Princip; thi det almindelige Princip kan slet ikke komme frem i et saa eiendommeligt Tilfælde. Dette maa ogsaa være Svaret til det ærede Medlem ligeoverfor (Nee), der talte for en fri Concurrence. Uanset det rette Princip i Almindelighed, kan der ikke være Tale om i et saa eiendommeligt Forhold som det foreliggende at løfte den frie Concurrence op som